

**การพัฒนาแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุแบบจัดการร่วม
ขององค์การบริหารส่วนตำบลข่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
The Development for Cooperative Elderly Learning Space
of Khuang Pao Sub-district Administrative Organization,
Chom Thong District, Chiang Mai Province.**

ธัญวรัชญ์ เชี่ยวเจริญโชติ

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Thanwarat Chiaocharoenchot

Master of Public Administration, Master of Public Administration Program, Chiang Mai University

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พจนา พิชิตปัจจา

Assistant Professor. Pojjana Pichitpajja

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ของสูงอายุและศึกษาถึงแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุแบบจัดการร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลข่วงเปา ผลการศึกษาพบว่า แหล่งเรียนรู้แต่ละแห่งมีการส่งต่อคุณค่าที่ต่างกัน เนื่องจากผู้สูงอายุแต่ละชุมชนตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการเรียนรู้ต่างกัน การให้ความสำคัญในการเข้าไปผลักดันการดำเนินงานของฝ่ายบริหาร อปท. และภาคีเครือข่ายที่เป็นผู้สนับสนุนงบประมาณหลัก มุ่งเน้นไปที่แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุโดยตรง ทำให้ผลการดำเนินงานในแหล่งเรียนรู้อื่นไม่ประสบความสำเร็จ จึงควรกำหนดเป้าหมายพร้อมทั้งบูรณาการทำงานร่วมกันทุกภาคส่วนและให้ผู้สูงอายุได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการเรียนรู้มากขึ้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง อันจักส่งผลให้การดำเนินงานของแหล่งเรียนรู้เป็นไปอย่างเข้มแข็ง ยั่งยืน และประสบผลสำเร็จสามารถส่งต่อคุณค่าสาธารณะอย่างที่ชุมชนและสังคมคาดหวัง

คำสำคัญ: การพัฒนา/ แหล่งเรียนรู้/ การเรียนรู้/ ผู้สูงอายุ/ การจัดการร่วม

Abstract

The purpose of this qualitative research was to study the guidelines for facilitate learning among the elderly and to study the guidelines for the development of learning space for the cooperative of the elderly of Khuang Pao Subdistrict Administration Organization. The study found that An overview of the achievement of participation in learning activities of the elderly and the management of community learning space that are not successful Is a reflection that every sector

must realize the importance of the value of learning and Community Learning space By setting goals and integrating work together Allowing the elderly to participate in learning management with genuinely the needs of the learners This will result in the operation of the learning space to be strong, sustainable and successful. Able to pass on public values as communities and society expect.

Keywords: Development / Learning Space / Learning / Elderly / Cooperative.

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 – 2580) ของประเทศไทย ได้กำหนดยุทธศาสตร์ 6 ด้าน โดยด้านที่ 3 มีเป้าหมายสำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติทุกช่วงวัยโดยวัดจากผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งมีความเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุโดยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นพลังในการขับเคลื่อนประเทศ เน้นการจัดระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและยืดหยุ่น ให้เข้าถึงความรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นพื้นที่เรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต โดยระดมทรัพยากรจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม รวมไปถึงการพัฒนาทัศนคติ แรงบันดาลใจ สร้างนิสัยใฝ่เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัว และนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาต่อยอด หรือประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้

อีกทั้งจำนวนประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย ยังมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในปี 2561 ผู้สูงอายุ ตำบลช่วงเปาเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.01 ต่อปี และปัจจุบันในปี 2562 มีจำนวนผู้สูงอายุถึง 1,111 คน (ข้อมูล ณ กันยายน 2562) ผู้สูงอายุในตำบลช่วงเปา มีอาชีพหลักคือเกษตรกร ผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปีค่อนข้างน้อย ซึ่งเป็นปัญหาทางเศรษฐกิจที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จึงเกิดการรวมกลุ่มอาชีพของผู้สูงอายุเพื่อสร้างรายได้ อันเป็นที่มาของแหล่งเรียนรู้หลายแห่งซึ่งในภาพรวมยังไม่ประสบความสำเร็จ ถึงแม้จะได้รับความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมก็ตาม

องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา มีบทบาทหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในฐานะแห่งองค์กรของรัฐ ซึ่งมีอำนาจ และหน้าที่ตามกฎหมายกำหนด โดยสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในการเสริมสร้างร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุ กับคนทุกเพศ ทุกวัย ผ่านเวทีชุมชนและช่วยส่งเสริมการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยทุนทางสังคมในการดูแลผู้สูงอายุ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และด้านสุขภาพ (กองสวัสดิการสังคม องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา, 2561)

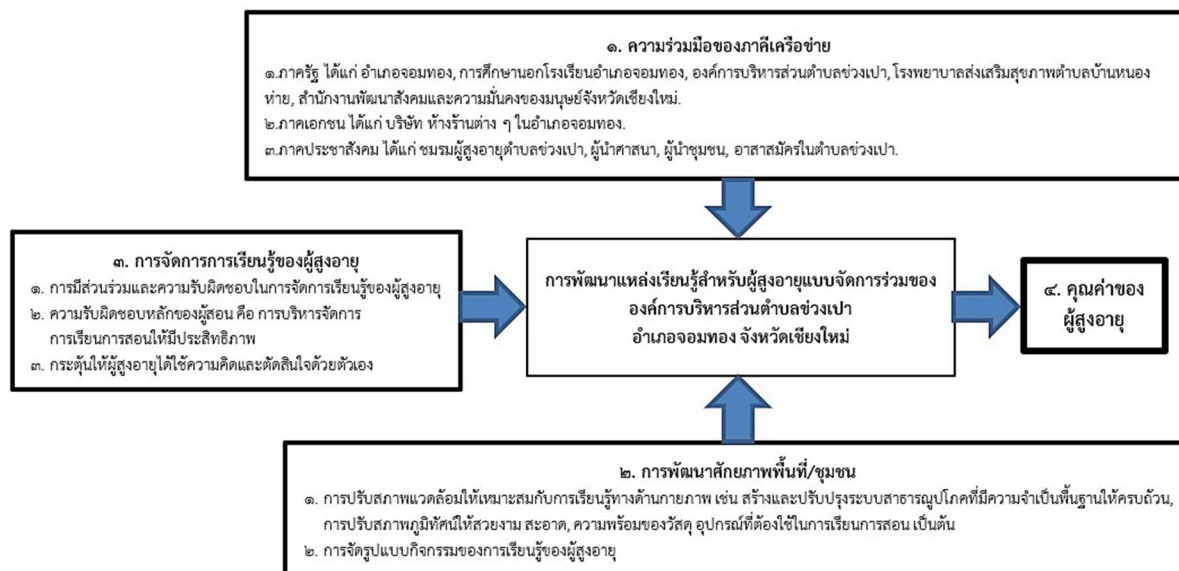
จากสภาพปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุแบบจัดการร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ชุมชนให้มีประสิทธิภาพ สามารถส่งต่อ “คุณค่าสาธารณะ” ตามที่ชุมชนและสังคมคาดหวังโดยใช้ประโยชน์ร่วมกัน ตามเป้าหมายที่ได้กำหนดร่วมกันต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาถึงแนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา

2. เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุแบบจัดการร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

กรอบแนวคิดการทำวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุแบบจัดการร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุแบบจัดการร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยองค์ประกอบหลักทั้งหมด 4 องค์ประกอบ องค์ประกอบแรกคือ ความร่วมมือของภาคีเครือข่าย ซึ่งประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทในการพัฒนา สนับสนุน และดำเนินงานเพื่อให้เกิดแหล่งเรียนรู้ผ่านการพัฒนาศักยภาพ พื้นที่ชุมชนไม่ว่าจะเป็นการปรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพและการจัดรูปแบบกิจกรรมผ่านหลักการการเรียนรู้ของผู้สูงอายุซึ่งเป็นองค์ประกอบส่วนที่ 2 ตามแนวคิดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนที่ 3 เน้นการมีส่วนร่วมรับผิดชอบและกระตุ้นผู้สูงอายุให้เรียนรู้ เน้นการสร้างคุณค่าและเหมาะสมกับศักยภาพของผู้สูงอายุตามที่ชุมชนและสังคมคาดหวัง ซึ่งคุณค่าดังกล่าว คือ องค์ประกอบสุดท้ายในการวิจัยครั้งนี้

ทบทวนวรรณกรรม (แนวคิด ทฤษฎี)

งานวิจัยนี้ได้นำเอา 4 แนวคิด และทฤษฎี มาใช้เป็นกรอบการศึกษาวิจัย ได้แก่ 1) การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Adult Learning) ของ Malcolm Shepherd Knowles. (1980) เป็นแนวคิดที่มองว่าการเรียนรู้ของผู้สูงอายุนั้น เราต้องให้ความสำคัญในการสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนได้เห็นถึงคุณค่าของการเรียนรู้เพื่อให้สามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวัน รวมไปถึงการเป็นผู้นำตนเองได้ สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ หรือการปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอน เวลา หรือสถานที่เรียน หลักการจัดการ วิธีการ กระบวนการและขั้นตอนการวางแผนการจัดการเรียนการสอน วิธีการพัฒนาและออกแบบกิจกรรม การหาความต้องการในการเรียนรู้ รวมถึงแนวทางการดำเนินงาน

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน 2) แนวคิดการพัฒนาทักษะการวิจัยชุมชนด้วยการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาแบบเร่งด่วน (Rapid ethnographic Community Assessment Process : RECAP) ของชินิษฐา นันทบุตร และคณะ, (2556) เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการตีความสถานการณ์จากผู้ที่อยู่ร่วมกันโดยตรงและโดยอ้อมในสถานการณ์นั้นๆ ภายใต้อผลกระทบของบริบทของชุมชนท้องถิ่นดังกล่าว ทำให้เห็นภาพรวมของผู้เกี่ยวข้องต่อสถานการณ์นั้นๆ เมื่อสรุปการวิจัยชุมชนจะทำให้เห็นมุมมองของคนในชุมชนชัดเจน โดยเปิดโอกาสให้คนในชุมชนทั้งที่ อาจเป็นทุนทางสังคมและองค์ประกอบอื่นของศักยภาพของชุมชนได้เข้าร่วมในกิจกรรมการวิจัยชุมชนด้วย 3) แนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ของ Michael E. Porter, (1985) เป็นแนวคิดที่ทำให้หน่วยงานได้วิเคราะห์กิจกรรมทั้งหมดที่ได้ดำเนินงาน เพื่อให้ผลของการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายมีคุณค่ามากที่สุด และนำผลลัพธ์การวิเคราะห์นั้นไปประเมินเพื่อปรับปรุงให้การดำเนินงานหรือกิจกรรมสามารถเพิ่มคุณค่าขึ้นมาได้ในระดับที่เหมาะสม และ 4) ทฤษฎีคุณค่าสาธารณะ (Public Value Theory) ของ Mark Moore, (2007) กล่าวถึงเงื่อนไข 3 ประการที่รัฐบาลต้องคำนึงในการสร้างคุณค่าสาธารณะ ได้แก่ ประการแรกกิจกรรมใดที่จะดำเนินการต้องคำนึงว่ามีคุณค่าต่อภาคประชาสังคมหรือไม่ ประการที่สองนักการเมืองและผู้กำหนดนโยบายต้องสนับสนุนการสร้างค่านั้น และประการที่สามบริการสาธารณะนั้นจะต้องเป็นไปได้ด้วยการกำหนดเป้าหมายร่วมกันของเครือข่าย เพื่อส่งต่อคุณค่าสาธารณะอย่างที่ชุมชนและสังคมคาดหวัง

วิธีการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้ (Qualitative Research) ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สังเกตการณ์ และการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ประชากร คือ บุคคล กลุ่ม องค์กร และหน่วยงานราชการทั้งหมดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุแบบจัดการร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา โดยใช้ในการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (non-probability sampling) และทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งจะเลือกจากผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2 คน เจ้าหน้าที่ในสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่ 3 คน เจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ 3 คน ผู้บริหารชมรมผู้สูงอายุในพื้นที่ 1 คน ผู้นำกลุ่มผู้สูงอายุ 3 คน ผู้นำชุมชนหมู่บ้านละ 1 คน รวม 3 คน ผู้นำศาสนาหมู่บ้านละ 1 คน รวม 3 คน กลุ่มอาสาสมัครที่ทำงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุหมู่บ้านละ 1 คน รวม 3 คน กลุ่มวิทยากรที่ทำงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุหมู่บ้านละ 1 คน รวม 3 คน ภาคเอกชนในพื้นที่ 3 คน รวมทั้งสิ้น 27 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structure interview) ที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิด และได้ทำการทดสอบเครื่องมือโดยการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ก่อนที่จะทำการสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก เกี่ยวกับประเด็นในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ ในหมู่ที่ 3 บ้านท่าศาลา หมู่ที่ 7 บ้านวังดิน และหมู่ที่ 8 บ้านใหม่สันติง โดยจะทำการสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้สูงอายุ นักพัฒนาชุมชนที่ทำงาน

เกี่ยวกับผู้สูงอายุ (ระดับอำเภอ) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองท้าย และบุคลากรสังกัดสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่ ที่รับผิดชอบงานผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลขวงเปา

การสนทนากลุ่ม เป็นการเก็บข้อมูลประเภทรายละเอียดในการดำเนินงาน ของแหล่งเรียนรู้ ในหมู่ที่ 3 บ้านท่าศาลา หมู่ที่ 7 บ้านวังดิน และหมู่ที่ 8 บ้านใหม่สันติง และสอบถามถึงรูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ผู้สูงอายุให้สอดคล้องกับทรัพยากรแต่ละหมู่บ้านในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลของประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลขวงเปา ประธานกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนาที่เกี่ยวข้องกับแหล่งการเรียนรู้ผู้สูงอายุ ประธานอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ วิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้ และร้านค้าที่ให้การสนับสนุน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงพรรณนา เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีการศึกษาจากรายงานการประชุม สื่อสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องและมีการใช้ข้อมูลจากการสังเกตการณ์เข้ามาช่วยในการวิเคราะห์และเขียนบรรยายเป็นเชิงพรรณนา

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาได้ใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในพื้นที่จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในพื้นที่มาประกอบการวิเคราะห์ในข้อมูลเชิงเนื้อหาโดยวิเคราะห์ตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้ตามกรอบแนวทางในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อมาจัดทำเป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลขวงเปา

ผลการศึกษา

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุแบบจัดการร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลขวงเปา สามารถนำเสนอผลการศึกษาได้ 2 ส่วน คือ (1) ระบบการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ และ (2) การออกแบบแหล่งเรียนรู้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ระบบการเรียนรู้ของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลขวงเปา

1.1 แหล่งเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุตามมาตรฐานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (Standard of Community Learning Centers) ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 6 ประเภท คือ 1) ห้องสมุดต่างๆ 2) เครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน 3) สื่อสารมวลชน 4) ภูมิปัญญาชาวบ้าน 5) สื่อพื้นบ้าน และ 6) ครอบครัว

1.1.1 กรอบตัวชี้วัดขั้นพื้นฐานและขั้นพัฒนาตามความจำเป็นที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนพึงมี ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการด้านบุคลากร ด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์ ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมด้านการให้บริการและการจัดกิจกรรม ด้านการประเมินผลและด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์บทบาทอำนาจหน้าที่การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามที่กฎหมายกำหนด 2) มีกรอบมาตรฐาน ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน และตัวชี้วัดขั้นพัฒนา ในการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และ 3) เป็นแนวทางการปฏิบัติสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยถูกจำแนกตามลักษณะที่พึงประสงค์ ประเภทของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และลักษณะกิจกรรมที่ควรจัด โดยมีตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน เช่น หากลักษณะที่พึงประสงค์ คือ มีกิจกรรมที่นำไปสู่กระบวนการคิดเพื่อการแก้ไขปัญหา ในส่วนของตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน ก็จะมีกิจกรรมที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและความเดือดร้อน โดยการเรียนรู้และร่วมกันแสวงหาคำตอบของปัญหาที่เกิดขึ้น ประเภทของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ควรจัด

ก็จะเป็นห้องวิชาการชุมชนทั้งนี้ลักษณะกิจกรรมที่ควรจัดก็จะเป็นในลักษณะของการจัดประชุมสัมมนาและฝึกอบรม ให้ประชาชนในชุมชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เป็นต้น

1.1.2 แนวทางและขั้นตอนการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้แก่

1) การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ 2) การจัดทำแผนเพื่อพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 3) การดำเนินการตามแผน และ 4) การติดตามประเมินผลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และประเมินความพึงพอใจของประชาชนผู้ใช้บริการ

1.2 แหล่งเรียนรู้ของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา

จากข้อมูลสถานะตำบล (Recap) พบว่า ตำบลช่วงเปามีแหล่งเรียนรู้ชุมชนทั้งหมด 21 แห่ง โดยจำแนกตาม 6 ชุดกิจกรรมหลักและระดับของศักยภาพตามสัญลักษณ์ ดังนี้ 1) แหล่งเรียนรู้ที่มีการรวมกลุ่มแต่ยังไม่มีรูปธรรมการดำเนินงาน จำนวน 4 แห่ง 2) แหล่งเรียนรู้ที่มีการรวมกลุ่ม และยังไม่มีการรวมกลุ่มการดำเนินงาน แต่มีความเชื่อมโยงและเอื้อประโยชน์ต่อแหล่งเรียนรู้ที่มีรูปธรรม จำนวน 14 แห่ง และ 3) แหล่งเรียนรู้ที่เป็นงานเด่นของตำบล มีศักยภาพสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ได้ และมีการพัฒนาและเชื่อมโยงกับกลุ่ม/แหล่งปฏิบัติการอื่น จำนวน 3 แห่ง แต่ละแห่งมีโครงสร้างรายวิชาที่ใช้สำหรับให้ความรู้ โดยนักวิชาการเป็นผู้ทำการออกแบบรายวิชาหลักสูตร วิชาหลัก ที่เน้นสะท้อนถึงความเป็นอัตลักษณ์ หรือความเชี่ยวชาญในการดูแลผู้สูงอายุ โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาเป็นผู้ถอดบทเรียนสรุปผลจากการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ มีการลงพื้นที่เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้รูปธรรมในแต่ละรายวิชา และเทียบเคียงประสบการณ์การวิเคราะห์และสรุปผลการเรียนรู้

1.3 ระบบการเรียนรู้ของผู้สูงอายุในตำบลช่วงเปา มีดังนี้ 1) องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาจัดเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงการเชิญวิทยากรเพื่อเข้ามาให้ความรู้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม 2) ผู้สอนเตรียมการสอน 3) ผู้สอนชี้แจงทำความเข้าใจแก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม รวมถึงแจ้งเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่จะใช้เรียน 4) ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ เรียนตามแผนการจัดกิจกรรม โดยครูผู้สอน/วิทยากร เป็นผู้แนะนำ ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น 5) สรุปผลการเรียนรู้

1.4 รูปแบบการเรียนรู้ของผู้สูงอายุในตำบลช่วงเปา มีหลายรูปแบบ ได้แก่ 1) เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ชุมชน 2) เรียนรู้จากการปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ กลุ่มอาสาสมัคร ญาติ เพื่อนบ้าน คนในชุมชน 3) เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือการฝึกอบรมและการลงมือปฏิบัติ 4) เรียนรู้จากประเพณี วัฒนธรรมของชุมชน

1.5 ความต้องการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลช่วงเปา ผลการวิจัยพบว่าผู้สูงอายุมีความต้องการในเรื่องของ 1) การเรียนรู้เรื่องการฝึกอาชีพ วิธีการผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งต้องขายได้จริงเพื่อให้มีรายได้เพิ่มเติม 2) การเรียนรู้ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมออกกำลังกาย ร้องเพลง เล่นรำ เพราะผ่อนคลาย 3) การเรียนรู้ในสิ่งที่ไม่เคยเรียนหรือสิ่งที่เคยเรียนมานานแล้ว แต่ต้องการทบทวนความรู้ และ 4) การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการดูงานนอกสถานที่ เพราะได้รู้ได้เห็นในสิ่งที่ไม่เคยรู้ไม่เคยเห็น

1.6 รูปแบบการส่งเสริมและพัฒนการเรียนรู้ของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา มีหลายรูปแบบ อาทิ การจัดทำข้อมูลและทะเบียนประวัติ การจัดกิจกรรม/โครงการที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ จัดตั้งโรงเรียนคลังปัญญาผู้สูงอายุ พร้อมทั้งจัดให้มีหลักสูตรการสอนเรื่องการดูแลสุขภาพ การฝึกอาชีพ การดูแลสุขภาพจิต จัดตั้งกองทุนดูแลช่วยเหลือกัน สนับสนุนการเรียนการสอน

สนับสนุนให้ผู้สูงอายุที่มีความเชี่ยวชาญเป็นวิทยากรในโรงเรียน กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ปัจจุบันชุดความรู้สำหรับการพัฒนาผู้สูงอายุให้มีศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา มีทั้งชุดความรู้ที่ผู้สูงอายุต้องรู้ ชุดความรู้ที่ผู้สูงอายุควรรู้ แต่ยังคงขาดชุดความรู้ที่ผู้สูงอายุอยากรู้

1.7 วิธีดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา เริ่มจาก

1) แต่งตั้งในรูปแบบคณะกรรมการแผนพัฒนา 2) การจัดเวทีทบทวนและบูรณาการแผนชุมชนและเวทีประชาคมหมู่บ้าน 3) จัดเวทีประชาคม 4) แจกหน่วยงานราชการเพื่อให้เข้าร่วมการดำเนินงาน 5) มีการสำรวจ/สัมภาษณ์ ความพึงพอใจของโครงการ/กิจกรรม เพื่อนำมาประเมินผล 6) มีการประชุมคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น

1.8 กิจกรรมที่ผู้สูงอายุเข้าร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา คือ การได้รับข้อมูลข่าวสาร / ข่าวประชาสัมพันธ์/ประกาศ การเข้าร่วมประชุมการจัดการการเรียนรู้ การสะท้อนถึงปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ การร่วมวางแผน การร่วมให้ความเห็นชอบหรือตัดสินใจ การร่วมเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงาน การเป็นจิตอาสา หรืออาสาสมัครในกิจกรรมต่าง ๆ การได้รับบริการจากองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา การร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา

1.9 แหล่งงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม ของอบต.ช่วงเปามาจากข้อบัญญัติงบประมาณ เป็นค่าดำเนินการจัดกิจกรรมในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ชมรมผู้สูงอายุตำบลช่วงเปา สนับสนุนค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า และค่าสาธารณูปโภค ส่วนภาคีเครือข่ายภาคอื่นๆ เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กองทุนหลักประกันสุขภาพ (สปสช.) สนับสนุนโครงการต่าง ๆ

1.10 ข้อจำกัด/ปัญหาอุปสรรค ในการทำงานด้านผู้สูงอายุ คือ 1) การหาอาสาสมัคร/จิตอาสา ด้านผู้สูงอายุ มีข้อจำกัด เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะทางครอบครัวค่อนข้างยากจน จะต้องมีการรับสมัคร ชี้แจงการดำเนินการ มีการปรึกษาหารือ 2) การรวมกลุ่มทำกิจกรรมผู้สูงอายุค่อนข้างน้อย เนื่องจากหลายหมู่บ้านไม่สะดวกในการเดินทาง และด้วยภาระของผู้สูงอายุบางท่านต้องดูแลลูกหลาน มีการกิจ ต่อมา อบต.ช่วงเปา ได้แก้ไข้ปัญหาโดยจัดรถรับส่งเพื่ออำนวยความสะดวก 3) อบต.ช่วงเปา มีงบประมาณในการบริหารจัดการน้อยไม่เพียงพอในการดำเนินงาน

1.11 ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุไม่เหงา ไม่ซึมเศร้า มีความสุข สนุก ได้ความรู้ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้กับคนในครอบครัวและชุมชนได้ ผู้สูงอายุได้รับความรู้มากขึ้น สามารถเข้าร่วมกิจกรรมในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.12 การจัดการการเรียนรู้ของผู้สูงอายุในตำบลช่วงเปา เป็นการบูรณาการทำงานกับภาคีเครือข่าย เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยสนับสนุนให้มีการใช้ศักยภาพของพื้นที่ในการดูแลผู้สูงอายุ ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วม ตั้งแต่การค้นหาทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น การเรียนรู้แนวทางการจัดการกับปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ การวิเคราะห์และออกแบบกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุที่ครอบคลุมปัญหาและความต้องการในทุกสภาวะสุขภาพ และตอบสนองความต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ผู้จัดกิจกรรม คือ อบต.ช่วงเปา วิทยากร คือ ประชาชนชาวบ้าน ครู กศน. และบุคลากรใน อบต.ช่วงเปา ในรูปแบบการจัดอบรมระยะสั้น มีเป้าหมายการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดี มีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว

และชุมชน สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง การศึกษาเป็นแบบบูรณาการลักษณะสอดแทรกความรู้ในสาระบันเทิง ส่งเสริมแกนนำผู้สูงอายุในการเข้าร่วมกิจกรรม

1.13 การเข้ามามีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย จำแนกตามลักษณะของกิจกรรม เช่น 1) กิจกรรมส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมของผู้สูงอายุ หน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุน คือ คณะสงฆ์ตำบลช่วงเปา ชมรมวัฒนธรรมตำบลช่วงเปา วัฒนธรรมอำเภอจอมทอง 2) การยกย่องและแสดงคุณค่าทางสังคมแก่ผู้สูงอายุ หน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุน คือ ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มพัฒนาบทบาทสตรีตำบล สถานศึกษาในพื้นที่ตำบลช่วงเปา เป็นต้น

1.14 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้สูงอายุตำบลช่วงเปา

จากเดิมที่เป็นโรงเรียนผู้สูงอายุในปี พ.ศ.2557 – 2558 ได้ยกระดับเป็นโรงเรียนคลังปัญญาผู้สูงวัยในปี พ.ศ.2559 โดยมีแผนดำเนินงาน คือ 1) เปิดเรียนทุกวันพฤหัสบดี 2) เรียนทั้งหมด รวม 10 เดือน 3) แบ่งออกเป็น 4 หลักสูตร เน้นความสนใจและความถนัดของผู้สูงอายุ 4) มีนักเรียนจำนวนทั้งหมด 130 คนแบ่งออกเป็น 2 รุ่น และ 5) เปิดเรียนวันที่ 29 ตุลาคม ถึง 1 กันยายน ของทุกปี หลักสูตรของโรงเรียนคลังปัญญาผู้สูงวัยประกอบด้วย หลักสูตรที่ 1 ด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีสารสนเทศ หลักสูตรที่ 2 ด้านการส่งเสริมอาชีพและสวัสดิการทางสังคม หลักสูตรที่ 3 ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และหลักสูตรที่ 4 ด้านการส่งเสริมสุขภาพ กีฬาและนันทนาการ

องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาได้จัดทำข้อบัญญัติโดยการสนับสนุนของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา มีการจ่ายเบี้ยยังชีพในหมู่บ้านทุกเดือน ปรับปรุงสถานที่สำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ รวมถึงกำหนดยุทธศาสตร์พัฒนาผู้สูงอายุในแผนพัฒนาสี่ปี โดยเน้นประเด็นการพัฒนาศักยภาพเพื่อให้เกิด 1) การเปลี่ยนแปลงด้วยการสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนคลังปัญญาผู้สูงวัย 2) เตรียมความพร้อมผู้สูงอายุ ด้วยการอบรมให้ความรู้ 3) การส่งเสริมเครือข่ายให้เข้มแข็งด้วยการจัดให้มีโครงสร้างคณะกรรมการระดับหมู่บ้าน และตำบล การสนับสนุนงบประมาณผ่านโครงการต่าง ๆ การจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านต่างๆ เช่น ประเพณีวัฒนธรรม 4) การสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน และประสานความร่วมมือกับนักการเมืองทุกระดับ 5) การส่งเสริมให้เข้าถึงสิทธิของผู้สูงอายุ ด้วยการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ ทั้ง 5 หมวด ได้แก่ หมวดสุขภาพอนามัย หมวดด้านครอบครัว หมวดไม่มีปัญหาเรื่องรายได้ หมวดมีความหมายต่อสังคม หมวดสิ้นลมอย่างสงบสุข มีคณะทำงาน คณะกรรมการแผนฯ หน่วยงานกำกับดูแล งานข้อมูลที่ต้องและเป็น ปัจจุบัน เป็นองค์กรตามกฎหมาย และกิจกรรมการพัฒนาด้านต่าง ๆ

2. การออกแบบแหล่งเรียนรู้

2.1 การประเมินผลความพึงพอใจ ผลการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในแหล่งเรียนรู้ เพียงแต่มีข้อเสนอแนะบางประการที่ต้องการให้ อบต.ช่วงเปาแก้ไข เช่น การได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างแท้จริง

2.2 ภาพรวมผลของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา ในส่วนของผู้บริหาร อปท.มองว่า อปท.เองมีนโยบายที่เอื้อต่อระบบผู้สูงอายุ อีกทั้งภาคีเครือข่ายได้ให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการดำเนินงานสำหรับแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุโดยตรง โดยไม่ได้ให้ความสำคัญต่อแหล่งเรียนรู้แห่งอื่นๆ จึงทำให้เห็นว่าภาพรวมผลของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตำบลช่วงเปายังไม่ประสบความสำเร็จ ในมุมมองของผู้ปฏิบัติงานมองว่าการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เป็นไปแบบไม่ทั่วถึง มีแหล่งเรียนรู้ที่ดำเนินการจริงเพียงไม่กี่กลุ่ม

สะท้อนให้เห็นถึงการบริหารจัดการที่ไม่ประสบผลสำเร็จ แหล่งเรียนรู้ที่ยังดำเนินงานอยู่คือกลุ่มอาชีพที่มีอยู่แล้ว และเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานใหญ่ๆ เช่น พมจ.ชม ชมรมผู้สูงอายุ และ สปสช. เท่านั้น สำหรับมุมมองของผู้สูงอายุมองว่าการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของอบต.ช่วงเปา ถือว่าประสบความสำเร็จ และเป็นสิ่งที่ดีเพียงแต่อยากเสนอแนะให้ผู้สูงอายุได้เข้าไปมีส่วนร่วมให้มากขึ้น

2.3 รูปแบบแหล่งเรียนรู้ที่ผู้สูงอายุต้องการ จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุต้องการให้ 1) แหล่งเรียนรู้ มีการปรับข้อมูลใหม่ๆ ที่จะใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้เข้ากับสภาพสังคมปัจจุบัน 2) มีวิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้ที่มีความชำนาญ 3) ได้ออกแบบกระบวนการและรูปแบบของการเรียนรู้เองโดยร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อให้เนื้อหาที่นำมาจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง เนื่องจากหลักสูตรในปัจจุบัน หรือรายวิชาที่ใช้ถูกกำหนดมาจากนักวิชาการ ไม่ได้สอบถามความต้องการของผู้สูงอายุในหมู่บ้านทุกคน กรณีที่เสนอเนื้อหาที่ต้องการ ผู้จัดหลักสูตรไม่ได้นำเอาสิ่งที่เสนอไปพิจารณาบางครั้งทำให้ไม่ยอมไปเรียนหรือเข้าร่วมกิจกรรม 4) จัดให้มีการเก็บเงินค่าธรรมเนียมสำหรับคณะศึกษาดูงาน เพื่อนำรายได้ดังกล่าวมาบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ผู้ปฏิบัติงานในแหล่งเรียนรู้ทั้งชาวบ้าน หรือวิทยากร จะมีรายได้เพิ่มขึ้นเป็นการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจปากท้องของชาวบ้านได้ดี และตรงจุดสำหรับประชาชนในตำบลนั้นให้ยกเว้นการเก็บค่าธรรมเนียมเพื่อเป็นการส่งเสริมให้คนในชุมชนได้เข้ารับการศึกษารเรียนรู้ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายเนื่องจากคนในชุมชนมีฐานะยากจน หากมีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมย่อมเป็นเงื่อนไขและอุปสรรคสำคัญที่จะทำให้คนในชุมชนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ได้ 5) ต้องการแหล่งเรียนรู้ที่ฝึกอาชีพแล้ว สามารถนำผลผลิตที่ได้ไปจำหน่ายแล้วเกิดรายได้จริง 6) แหล่งเรียนรู้ที่มีความสะอาด ถูกสุขลักษณะ การคมนาคมสะดวก มีลักษณะทางกายภาพที่สวยงามปลอดภัย 7) แหล่งเรียนรู้ควรมีการหมุนเวียน สับเปลี่ยนผู้รับเหมาสำหรับจัดทำอาหารกลางวัน เพื่อให้มีความหลากหลายทางโภชนาการ และ 8) แหล่งเรียนรู้ที่สามารถเข้าไปเรียนรู้ได้ตลอดเวลาตามความต้องการ โดยไม่ต้องรอให้หน่วยงานจัดกิจกรรม

2.4 ปัญหา และอุปสรรคของแหล่งเรียนรู้ในตำบลช่วงเปา ได้แก่ 1) ด้านการสร้างหรือการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เนื่องจาก อบต.ช่วงเปามีการกำหนดนโยบายที่ไม่ชัดเจน ไม่มีการจัดทำแผน เพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจนและทั่วถึง ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ขาดส่วนร่วมในการวางแผนในการสร้างหรือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 2) ด้านการบริหารและการดูแลรักษาแหล่งการเรียนรู้ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งเรียนรู้ที่มาจากชุมชนและผู้ที่ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ มีปัจจัยด้านเศรษฐกิจซึ่งไม่เอื้อต่อการให้ความรู้หรือเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ส่วนใหญ่เป็นการปฏิบัติตามที่อปท.กำหนด บางรายไม่ทราบถึงวัตถุประสงค์ของแหล่งเรียนรู้ที่มีในตำบล ขาดการดูแลแหล่งเรียนรู้ สำหรับบางแห่งที่มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพราะเป็นกลุ่มอาชีพที่ชุมชนมีอยู่แล้ว และเป็นแหล่งที่มีเจ้าภาพหลักกระกระตุน สนับสนุน เช่น โรงเรียนคลังปัญญาผู้สูงวัย เป็นต้น บางแห่งมีกิจกรรมที่ไม่จูงใจ สภาพแวดล้อมทางกายภาพไม่เอื้อต่อการเข้าร่วมกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมของแต่ละแห่งแตกต่างกันขึ้นอยู่กับการผลักดัน การให้ความสำคัญของระดับบริหารของอบต.ช่วงเปา รวมไปถึงแรงสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย และชุมชนซึ่งมีระดับการศึกษาเป็นตัวแปรสำคัญ คนในชุมชนขาดการเข้าใช้แหล่งเรียนรู้ เนื่องจากเหตุผลทางเศรษฐกิจและงบประมาณ 3) ด้านปัญหาจากการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ชุมชน คือ มีปริมาณการเข้าใช้งานน้อย อันเนื่องมาจากผู้บริหารขาดความจริงจังในการใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน ไม่มีหน่วยงานหลักรับผิดชอบ

เรื่องแหล่งเรียนรู้ ปัจจุบันมีเพียงเจ้าหน้าที่ของ อบต.ช่วงเปา เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งแต่ละรายมีภาระงานหลักของตนที่ต้องรับผิดชอบ จึงไม่สามารถติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานแหล่งเรียนรู้ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ ในการปฏิบัติจริงยังขาดการวางแผนการจัดกิจกรรมและการสนับสนุนค่าใช้จ่ายประโยชน์ในแหล่งเรียนรู้อื่นๆ นอกเหนือจากแหล่งเรียนรู้ที่เป็นดาวเด่นด้านผู้สูงอายุ อีกทั้งยังขาดความต่อเนื่องในการเข้าใช้แหล่งเรียนรู้โดยมีการเปิดแหล่งเรียนรู้เมื่อต้อนรับคณะศึกษาดูงาน ซึ่งเป็นเวลานานจึงจะมีเข้ามาใช้ประโยชน์ดังกล่าว รวมถึงการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง จึงทำให้โอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้มีน้อยตามไปด้วย

2.5 แหล่งเรียนรู้ที่นำมาศึกษา มีจำนวน 3 แห่ง แต่ละแห่งมีกิจกรรมสำหรับผู้เข้ารับการเรียนรู้คือรับฟังการบรรยาย การสาธิต การฝึกปฏิบัติ การถาม – ตอบ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาระบบดูแลผู้สูงอายุสำหรับตำบลเครือข่าย และแม่ข่ายอื่น สื่อการเรียนการสอน มีทั้งสื่อการสอนมีชีวิต สื่อการสอนประกอบ (สื่อแห้ง) ประเมินผลด้วยการให้ผู้เข้ารับการเรียนรู้ตอบแบบสอบถาม มีการถามตอบ การเสนอแนะสิ่งที่ต้องการพัฒนา ได้แก่

1) แหล่งเรียนรู้กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายบ้านท่าศาลา หมู่ที่ 3 บ้านท่าศาลา จัดอยู่ในระบบเกษตรและสัมมาชีพ แสดงถึงศิลปะภูมิปัญญาของชุมชนมีการเชื่อมโยงกับชุดวิชาการรวมและวิชาแกนคือผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ร่วมเป็นปราชญ์ความรู้เผยแพร่ กระบวนการกิจกรรม ผู้สูงอายุรุ่นเดียวกันและผู้สูงอายุที่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาเป็นหน่วยงานสนับสนุนด้านการจัดการ บุคลากร งบประมาณ ประสานหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง มีการกระจายข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ข้อมูลสู่สาธารณชนรวมถึงการดำเนินกิจกรรมร่วมกันผ่านช่วงสร้างสรรค์ มีคณะกรรมการดำเนินงาน การเชื่อมโยงหรือส่งผลที่เอื้อต่อการทำงานกับกลุ่มและกิจกรรมอื่นๆ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุในหมู่บ้านได้มีกิจกรรมด้านการส่งเสริมอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ รวมไปถึงการได้ใช้ภูมิปัญญาของผู้สูงอายุในการออกแบบลายของผ้าที่ได้รับการสืบทอดกันมาสอนให้กับสมาชิกในกลุ่มได้สืบทอดต่อไป กศน.ส่งเสริมด้านองค์ความรู้เทคนิคใหม่ๆในการแปรรูปผลิตภัณฑ์

ผลลัพธ์ต่อผู้สูงอายุ คือได้มีส่วนในการทำกิจกรรม สร้างรายได้ และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีกิจกรรมที่ทำให้ความรู้ เป็นปราชญ์ชุมชน เกิดกระบวนการสร้างคุณค่า สร้างคุณประโยชน์ในตัวบุคคล ทำให้อยากร่วมกิจกรรมชุมชน เกิดพื้นที่เรียนรู้ และเวทีการถ่ายทอดองค์ความรู้ การประยุกต์ ลวดลายและวิธีการออกแบบใหม่ๆ ที่ตลาดต้องการ สร้างมูลค่าของผลงาน เสริมสร้างการอนุรักษ์ ความเป็นหัตถกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีกระบวนการจัดการงาน การจัดการคน การจัดการข้อมูล การจัดการทุน มีความเชื่อมโยงต่อ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น เช่น การสร้างการเรียนรู้ จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในกลุ่ม ทั้งเรื่องอาชีพ เรียนรู้ที่เกี่ยวกับการดูแลตนเอง และการช่วยเหลือสังคม รวมถึงการมีวิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้

2) แหล่งเรียนรู้กลุ่มเกษตรพอเพียง หมู่ที่ 7 บ้านวังดิน จัดอยู่ในระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมและเกษตรกรรม ด้วยบ้านของนางสาวจิราภัทร หมอภามาเงิน ได้ตามแนวพระราชดำริของในหลวงเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการลงมือปฏิบัติการดำเนินชีวิต จึงได้พัฒนาบ้านตนเองเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบการศึกษาดูงานเกี่ยวกับวิถีทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการเชื่อมโยงกับชุดวิชาการรวมและวิชาแกนด้วยการให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการดำเนินการของกลุ่มร่วมเป็นปราชญ์ความรู้ ช่วยเผยแพร่ ข้อมูล แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด แนะนำการแก้ไข ปัญหาเมื่อเจอวิกฤตทางการเกษตร รวมถึงการแบ่งปันสินค้าทางการเกษตรให้แก่ผู้สูงอายุในชุมชนด้วย เริ่มจาก

การลงมือปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองจำนวน 1 ไร่ จนเปิดเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับนักเรียนคลังปัญญาผู้สูงวัย และคณะศึกษาดูงานมีการจัดอบรมในด้านต่าง ๆ เช่น แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การปลูกผักที่ปลอดภัย การบริหารพื้นที่ในการปลูกพืชที่หลากหลายในพื้นที่จำกัด เป็นต้น

แหล่งเรียนรู้แห่งนี้มีทุนทางสังคม มีกระบวนการจัดการงาน การจัดการคน การจัดการข้อมูล การจัดการทุน ด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมที่ให้ความรู้ เป็นปราชญ์ชุมชน เกิดกระบวนการสร้างคุณค่า สร้างประโยชน์ในตัวเองด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร ได้มีส่วนในการทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน ได้ทำในสิ่งที่ตนถนัดและได้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ปลอดภัยซึ่งเป็นการส่งเสริมด้านสุขภาพ มีคณะกรรมการดำเนินงาน องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา เป็นผู้ประสานคณะดูงานในการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับพื้นที่ต่างๆ สำหรับความเชื่อมโยงต่อ 1 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น เช่น การสร้างการเรียนรู้ จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ในกลุ่ม ทั้งเรื่องอาชีพ เรียนรู้ที่เกี่ยวกับการปลูกผัก การทำเกษตรมีวิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้ซึ่งเป็นอดีตพยาบาลที่ลาออกมาเพื่อทำแหล่งเรียนรู้โดยเฉพาะ คนในชุมชนจึงให้ความเชื่อมั่นในความเชี่ยวชาญด้านสุขภาพของวิทยากร

3) แหล่งเรียนรู้โรงเรียนคลังปัญญาผู้สูงวัย หมู่ที่ 8 บ้านใหม่สันติง จัดอยู่ในระบบภูมิปัญญาท้องถิ่น ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา และภาคีเครือข่ายได้ให้ความสำคัญในการดำเนินงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ โดยให้ตัวแทนผู้สูงอายุเป็นผู้เสนอ ส่วนงาน ที่เกี่ยวข้องร่วมแก้ไขปัญหาโดยที่องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้ประสานการดำเนินการ มีการสนับสนุนการเรียนรู้โดยจัดให้มีจุดบริการข่าวสาร ความรู้ด้านสุขภาพ ด้านกฎหมาย ด้านการศึกษา ฯลฯ และมีการให้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้สูงอายุด้วยกัน โดยอาศัยทุนทางสังคมดูแลผู้สูงอายุ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และด้านสุขภาพ มีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรม โดยการดำเนินการ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) มุ่งส่งเสริมการดูแลผู้สูงอายุที่อยู่นอกศูนย์โดยผ่านอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และ 2) กิจกรรมในศูนย์ เป็นกิจกรรมที่สนับสนุนกิจกรรมเดิม ที่ดำเนินการมาแล้วเป็นการต่อยอดและตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจด้านสังคม ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านประเพณีวัฒนธรรม ด้านกีฬานันทนาการโดยการถ่ายทอดผ่านเวทีชุมชน และช่วยส่งเสริมการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สำหรับการเชื่อมโยงกับชุดวิชาการรวมและวิชาแกนคือผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการดำเนินการของโรงเรียนคลังปัญญาผู้สูงวัย เป็นปราชญ์ความรู้ ช่วยเผยแพร่ กระบวนการกิจกรรม สู่อุบัติสูงวัยรุ่นเดียวกันและผู้สูงอายุที่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาเป็นหน่วยงานสนับสนุนด้านการจัดการ บุคลากรงบประมาณ ประสานหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง มีการบริการรถรับ - ส่ง ในการร่วมกิจกรรม เลี้ยงอาหารกลางวัน การกระจายข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ข้อมูลสู่สาธารณะ รวมถึงการดำเนินกิจกรรมร่วมกันผ่านช่วงเปาสร้างสรรค์ มีวิธีและขั้นตอนการดำเนินงานอย่างชัดเจนในรูปแบบคณะกรรมการ ซึ่งถือว่าเป็นกลไกสำคัญในการบริหารจัดการ รวมทั้งการมอบหมายบทบาทหน้าที่ให้ทุกภาคส่วนได้มีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมด้านผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง เกิดพื้นที่เรียนรู้ และเวทีการถ่ายทอดองค์ความรู้ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณีวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น มุ่งเน้นการถ่ายทอดจากปราชญ์ชุมชน มีการพัฒนาระบบการจัดการผู้สูงอายุ และเกิดขบวนการพัฒนาระบบข้อมูลด้านผู้สูงอายุผ่านเวทีประชาคม การสำรวจ ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมด้วยการเข้ามาเป็นคณะกรรมการแผนตำบล ชมรมผู้สูงอายุ เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนงาน ทุกด้าน ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการจัดการ

ชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาองค์ความรู้มาร่วม จัดการปัญหา มีการจัดการงาน จัดการคน จัดการข้อมูล จัดการทุน สำหรับความเชื่อมโยงต่อ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น เช่น การสร้างการเรียนรู้ การสร้างกลไกการจัดการตนเอง การสร้างการมีส่วนร่วม เป็นต้น สำหรับการตอบสนองต่อ 26 ตัวชี้วัด ด้านเฉพาะประเด็น เช่น ด้านการพัฒนาศักยภาพ การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแสวงหาบุคคลที่เป็นปราชญ์ชุมชน การพัฒนา กฎ กติกา ระเบียบ มีการร่างระเบียบข้อบังคับผ่านรูปแบบคณะกรรมการ การกำกับดูแลโดยคณะกรรมการ ผู้นำชุมชน และภาคีที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงการมีวิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1) แนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ของสูงอายุในตำบลช่วงเปามี 5 ด้าน คือ ด้านสุขภาพกาย ด้านสังคม และจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเรียนรู้ และ ด้านสิทธิทางกฎหมาย พบว่ามีการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้สูงอายุครบทุกด้าน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการเรียนรู้ในระบบและนอกระบบโรงเรียน รวมถึงการเรียนรู้ตามอัธยาศัยในลักษณะสาระบันเทิงเพื่อให้ผู้สูงอายุไม่เกิดความเบื่อหน่าย เป็นรูปแบบการจัดการบูรณาการขั้นสูง สื่อและแหล่งการเรียนรู้คือ สื่อที่มีชีวิต และสื่อประกอบ ผู้เรียนเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ ผู้จัดการศึกษาคือองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาด้วยการร่วมมือของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ผู้สอนคือปราชญ์ชุมชน ส่วนใหญ่เป็นวิทยากรจากภาคีเครือข่าย มีการสร้างและส่งเสริมแกนนำผู้สูงอายุซึ่งเป็นผู้รู้ในภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เนื้อหาการเรียนรู้ไม่ค่อยตรงต่อความต้องการของผู้สูงอายุเนื่องจากถูกกำหนดโดยนักวิชาการ ถึงแม้จะมีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย แต่ยังขาดการพิจารณาความสามารถในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุแต่ละรายทำให้ผู้สูงอายุบางรายเรียนไม่ทันเพื่อน จึงเกิดความอายและไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาชัญญา รัตนอุบล. (2554). ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุไทย เพื่อศึกษาถึงสภาพการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับผู้สูงอายุ ในด้านเป้าหมายการจัดการศึกษาตลอดชีวิต ลักษณะของกลุ่มผู้สูงอายุ หลักสูตรและเนื้อหาผู้จัดการศึกษาและผู้สอน วิธีการจัดการศึกษา สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การประเมินผล การบริหารจัดการ พบว่าการจัดการศึกษาสำหรับผู้จัดการศึกษาและผู้สอน คือ วิทยากรจากภาคีเครือข่าย ผู้รู้ทางภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้วยรูปแบบการจัดการบูรณาการขั้นสูง สื่อและแหล่งการเรียนรู้คือ สื่อบุคคล ประเมินผลด้วยวิธีการสังเกตและประเมินตามสภาพจริง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นรูปแบบผสมผสานการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน รวมถึงการศึกษาตามอัธยาศัยแบบบูรณาการในลักษณะสาระบันเทิง มีการสร้างและส่งเสริมแกนนำผู้สูงอายุเพื่อเป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเนื้อหาการเรียนรู้ควรตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุ ตามความสามารถในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล และนำไปสู่การประยุกต์ใช้ได้ สถานการณ์ชีวิตที่เป็นจริง

วิธีการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ ได้แก่ การจูงใจให้ผู้สูงอายุเข้ารับการศึกษ ควรเน้นการประชาสัมพันธ์กิจกรรม โดยเสริมแรงจูงใจเรื่องประโยชน์ที่ผู้สูงอายุจะได้รับหลังจากเข้ารับการศึกษ ผู้จัดการศึกษาและผู้สอน ควรเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาผู้สูงอายุในพื้นที่ กิจกรรมการจัดการศึกษาควรบูรณาการอย่างหลากหลายรูปแบบ เน้นการอภิปรายหรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกันอย่างไม่เป็นทางการ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ควรมีบทบาทสำคัญและใกล้ชิดในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ผู้สูงอายุเป็น

รายบุคคล การประเมินผลควรประเมินตามสภาพจริงด้วยการสังเกต โดยมีการบริหารจัดการในลักษณะที่ส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายร่วมกันบริหารจัดการ ให้งบประมาณสนับสนุนและจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชนร่วมกัน

ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาและภาคีเครือข่ายยังขาดความจริงจังในการสร้างความตระหนักให้ผู้สูงอายุได้เห็นคุณค่า ความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนรู้ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการจูงใจให้ผู้สูงอายุให้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ อีกทั้งปัจจุบันนี้ผู้สูงอายุไม่ใช่ผู้ขับเคลื่อนการดำเนินงาน หากแต่เป็น อด.ช่วงเปา ซึ่งเป็นหน่วยงานหลัก และภาคีเครือข่ายที่ต้องกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สูงอายุมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรม โดยเฉพาะหากกิจกรรมนั้นมีเนื้อหาที่ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในการเสนอ และแหล่งเรียนรู้มีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่สวยงาม มีวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการสอนที่พร้อมต่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Adult Learning) ของ Malcolm Shepherd Knowles. (1980) พบว่าการเรียนรู้ของผู้สูงอายุนั้น เราต้องให้ความสำคัญในการสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าและความสามารถในการเรียนรู้ และตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้ และต้องให้ผู้สูงอายุได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ สถานที่ เนื้อหาที่ใช้สำหรับกิจกรรมนั้น ๆ ด้วย

2) แนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุแบบจัดการร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา ประกอบด้วย ก.) ประสานความร่วมมือของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน เพื่อให้การสนับสนุนในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นในส่วนของงาน คน และงบประมาณ ข.) สนับสนุนพร้อมทั้งดำเนินการพัฒนาศักยภาพพื้นที่และชุมชน ทั้งในส่วนของ การปรับสภาพแวดล้อมของแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ทางด้านกายภาพ เช่น สร้างและปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคที่มีความจำเป็นพื้นฐานให้ครบถ้วน การปรับสภาพภูมิทัศน์ให้สวยงาม สะอาด จัดให้มีการจัดกิจกรรม วัสดุ อุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการเรียนการสอน รวมถึงการจัดรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ อาทิ การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ กลุ่มอาสาสมัคร ญาติ เพื่อนบ้าน คนในชุมชน การเรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรม การฝึกอบรมหรือการลงมือปฏิบัติ และการเรียนรู้จากประเพณี วัฒนธรรมของชุมชน ค.) จัดให้มีการจัดการการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ ด้วยการให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมและความรับผิดชอบในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง โดยผู้สอนมีหน้าที่รับผิดชอบเพียงการบริหารจัดการการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงกระตุ้นให้ผู้สูงอายุได้ใช้ความคิดและตัดสินใจด้วยตนเองจนนำไปสู่การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง หลังจากเข้ารับการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่ อด.ช่วงเปาจัดสรรแก่ผู้สูงอายุ ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตที่ดี สามารถปรับตัวได้ดีทั้งร่างกาย จิตใจ สังคม เนื่องจากได้พบปะสังสรรค์ เกิดความรู้สึกรักสนุกสนาน ไม่เหงา ไม่ว่าเหวหรือรู้สึกว่าคุณค่า ทั้งได้ทราบและรู้สึกถึงศักยภาพอันทรงคุณค่าที่ตนเองมี โดยหน่วยงานหลักและภาคีเครือข่ายต้องทำการวิเคราะห์กิจกรรมทั้งหมดที่ได้ดำเนินการเพื่อให้แหล่งเรียนรู้ได้ส่งต่อคุณค่าของการดำเนินงานได้อย่างดีที่สุดด้วยการประเมินผลการเรียนรู้ ตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ของ Michael E. Porter. (1985) และเป็นหน้าที่ของหน่วยงานหลัก และภาคีเครือข่ายอีกเช่นกันที่ต้องตระหนักว่ากิจกรรมใดที่ควรดำเนินการเพื่อส่งต่อคุณค่าต่อชุมชนและสังคม รวมถึงการสนับสนุนการสร้างคุณค่านั้น ด้วยการกำหนดเป้าหมายร่วมกันเพื่อส่งต่อคุณค่าสาธารณะที่ชุมชนและสังคมได้คาดหวังไว้ตามทฤษฎีคุณค่าสาธารณะ (Public Value Theory) ของ Mark Moore. (2007).

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

- 1) องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาและภาคีเครือข่ายควรเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยคำนึงถึงความต้องการและ ลักษณะของผู้สูงอายุที่แตกต่างกัน
- 2) องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา ควรกำหนดนโยบาย แผนการดำเนินงาน แผนการพัฒนาสำหรับแหล่งเรียนรู้อย่างชัดเจน และควรจัดให้มีผู้รับผิดชอบโดยตรง
- 3) ผู้บริหาร อปท.และภาคีเครือข่าย ควรตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ทุกแห่งอย่างเท่าเทียมกัน ควรกำหนดเป้าหมายร่วมกัน เพื่อยกระดับของความคิด แนวทาง หรือข้อเสนอที่ได้สู่การปฏิบัติจริง เป็นการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ และการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปากับหน่วยงานอื่นที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้ได้ซึ่งรูปแบบ (Model) ของการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

รายการอ้างอิง

สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี. กรุงเทพฯ.

ระบบสถิติการลงทะเบียน กรมการปกครอง, (2562). (ออนไลน์). แหล่งที่มา:

<http://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statTDD/>

กองสวัสดิการสังคม องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา, (2561). คู่มือหลักสูตรการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่นศูนย์ประสานงานเครือข่ายและจัดการเรียนรู้ (ศปง.) ประเด็นการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ. เชียงใหม่.

อาชีวนุญา รัตนอุบล. (2548) การจัดการเรียนรู้ของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต : สวนสาธารณสุข.

Michael E. Porter. (1985) (อ้างอิง : Meredith Hart, 2019) The Straightforward Guide to Value Chain Analysis.

นัธวัฒน์ โสภณเศวตศิลป์. (2562) กลยุทธ์การสร้างจิตอาสาขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว

อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่.